

Handläggare
Anna Odelby
Telefon: 08-5081501222**Till**
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
2025-12-18

Remiss av Styrning av insatser utan behovsprövning under omställning enligt ny socialtjänstlag

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2025/1355

Förvaltningens förslag till beslut

1. Skarpnäcks stadsdelsnämnd överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat ett förslag om tidsbegränsad beslutsordning för insatser utan behovsprövning vid omställningen till den nya socialtjänstlagen. Förslaget innebär att socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och äldrenämnden till och med den 31 december 2028 i kommunfullmäktiges ställe får besluta vilka insatser som ska ges utan behovsprövning samt vilka eventuella villkor som ska gälla för insatserna och om eventuella undantag från dokumentation. Facknämndernas beslut blir gällande för hela staden.

Syftet med förslaget är att omställning ska kunna genomföras på ett effektivt sätt för hela stadens socialtjänst i enlighet med den nya socialtjänstlagen. Innan beslut fattas ska fackförvaltningarna inhämta synpunkter från stadsdelsförvaltningarna för att säkerställa att lokala förutsättningar beaktas.

Förvaltningen har förståelse för de avvägningar som ligger bakom förslaget och bedömer att fördelarna med kortare beslutsprocess i de frågor som förslaget omfattar överväger nackdelarna. Avvägningarna som gjorts syftar till ett effektivt och likvärdigt omställningsarbete över hela staden.

Inhämtandet måste föregås av adekvat information och ges rimlig tid för stadsdelsförvaltningarna att kunna överblicka sakfrågorna, samla in svar, genomföra analys och konsekvensbedömning.

Förvaltning föreslår att tjänsteutlåtandet överlämnas som svar på remissen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen överlämnade den 29 oktober 2025 en remiss till Skarpnäcks stadsdelsnämnd gällande *styrning av insatser utan behovsprövning under omställning enligt ny socialtjänstlag*. Övriga remissinsatser är stadsledningskontoret och samtliga stadsdelsnämnder i staden. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 6 januari 2026.

Omställningen av Stockholms stads socialtjänst har pågått sedan 2024 inom projektet *Framtidens socialtjänst – Omställning till en långsiktigt hållbar socialtjänst*. Arbetet utgår från socialnämndens uppdrag i budget 2024 om att tillsammans med kommunstyrelsen, äldre- och socialnämnden och stadsdelsnämnderna förbereda inför ny socialtjänstlag.

Den 16 juni 2025 beslutade kommunfullmäktige i fyra ärenden som avsåg socialtjänstens tillhandahållande av insatser utan behovsprövning enligt nya socialtjänstlagen. Två ärenden avsåg de insatser som stadsdelsnämnderna och socialnämnden redan innan den nya socialtjänstlagen har tillhandahållit utan behovsprövning, dnr KS 2025/308 pch dnr KS 2025/318. För dessa insatser beslutade kommunfullmäktige att insatserna, från och med 1 juli 2025 till och med den 31 oktober 2026, får tillhandahållas utan behovsprövning i likhet med hur de tillhandahölls innan den nya socialtjänstlagen trädde i kraft 1 juli och att återrapportering om dessa insatser ska ske senast den 30 september 2026.

Ärendet

Enligt socialtjänstlagen är det upp till varje kommuns socialnämnd att besluta om, och i så fall hur, möjligheten att ge en insats utan behovsprövning ska tillämpas i den egna kommunen. För att en insats ska kunna erbjudas utan behovsprövning enligt 11 kap. 5 § socialtjänstlagen krävs att socialnämnden fattar ett särskilt beslut om det. Ett sådant beslut gäller sedan för hela insatsen.

För att omställningen enligt ny socialtjänstlag ska hinna genomföras med stöd av de statliga medel som aviserats till och med år 2028 anser arbetsmarknadsförvaltningen, socialförvaltningen och äldreförvaltningen att det finns behov av en beslutsordning där respektive facknämnd, utifrån sitt reglemente, i kommunfullmäktiges ställe får besluta att

- en insats inom socialtjänsten i Stockholms stad ska ges utan behovsprövning samt vilka eventuella villkor som ska gälla för att enskilda ska ta del av insatsen.

- en insats utan behovsprövning på grund av särskilda skäl ska undantas från dokumentation av uppgifter som kan röja den enskildes identitet.
- en insats utan behovsprövning inte längre ska ges utan behovsprövning.

Facknämndernas beslut blir gällande för hela staden. Syftet med förslaget är att omställning ska kunna genomföras på ett effektivt sätt för hela stadens socialtjänst i enlighet med den nya socialtjänstlagen.

Innan beslut fattas i arbetsmarknadsnämnd, socialnämnd och äldrenämnd ska fackförvaltningarna ha inhämtat synpunkter från stadsdelsförvaltningarna. Synpunkterna inhämtas genom enkät via avdelningscheferna. Utifrån inkomna synpunkter färdigställer fackförvaltningarna underlag och presenterar förslaget för avdelningschefer genom befintliga nätverk. Därefter redogörs förslaget för i den operativa styrgruppen för projektet Framtidens socialtjänst. Den operativa styrgruppen lämnar förslag till den strategiska styrgruppen som i sin tur beslutar om en inriktning inför att ärende bereds till respektive facknämnd.

I de fall en insats endast ges av en facknämnd ska synpunkter ha inhämtats från de förvaltningar som berörs.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för individ och familjestöd. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen och pensionärsrådet 2025-12-11.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Genom att socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och äldrenämnden i kommunfullmäktiges ställe får besluta om vilka insatser och villkor för de samma som ska ges utan behovsprövning i hela staden kortas den kommunala beslutsprocessen under en tidsbegränsad omställningsperiod ned. Förvaltningen har förståelse för de avvägningar som ligger bakom förslaget och bedömer att fördelarna med kortare beslutsprocess i de frågor som förslaget omfattar överväger nackdelarna. Avvägningarna som gjorts syftar till ett effektivt och likvärdigt omställningsarbete över hela staden.

Den relativt höga hastighet som omställningsarbetet kräver och som därmed medför behov av en kortare beslutsprocess med lägre förankringsgrad har dock vissa konsekvenser för stadsdelsnämnderna och tillhörande förvaltningar. En svårighet för stadsdelsförvaltningarnas verksamheter är att navigera i de ställningstaganden som görs inom fackförvaltningarna och på kort

tid analysera och överblicka följder och behov av verksamhetsutveckling på lokal nivå.

Förslaget att förflytta vissa beslut om verksamheternas inriktning från kommunfullmäktige till utpekade facknämnder innebär att sedvanlig remisshantering till stadsdelsnämnderna inte kommer att tillämpas under omställningsperioden. Remissförfarande är inte enbart en möjlighet att bidra med lokala perspektiv och att med lokal kännedom bedöma genomförbarhet. Tillgång till information i ett tidigt skede och möjlighet att yttra sig underlättar också ett verkställande av kommande beslut.

För att lokala förutsättningar ska kunna tillvaratas är det viktigt att facknämnderna inför beslut inhämtar såväl synpunkter som kunskap från stadsdelsförvaltningarna. Inhämtandet måste föregås av adekvat information och ges rimlig tid för att kunna överblicka sakfrågorna, samla in svar, genomföra analys och konsekvensbedömning. Ändringarna och syftena i socialtjänstlagen avseende insatser utan behovsprövning omfattar många helt nya frågeställningar och det saknas ibland kunskap, stödmaterial och nationell vägledning. Löpande uppföljning, informationsinhämtning och utvärdering behövs för att säkerställa likställighet i genomförandet. Parallellt får stadsdelsförvaltningarna arbeta för att förankra och hålla den egna nämnden väl informerad om omställningsarbetet i stort och förändringar kring insatser utan behovsprövning i synnerhet.

Jämställdhetsanalys

Den föreslagna beslutsordningen bedöms kunna bidra till att alla stockholmare, oavsett kön, får likvärdig tillgång till socialtjänstens stöd. För att säkerställa detta är det viktigt att facknämnderna tar tillvara lokala erfarenheter och målgruppsperspektiv samt att insatserna följs upp systematiskt, så att omotiverade skillnader mellan könen kan upptäckas och åtgärdas.

Barnkonsekvensanalys

Förslaget bedöms kunna ge positiva effekter för barn och unga framför allt genom att skapa bättre förutsättningar för att snabbt kunna införa tidiga och lättillgängliga stödinsatser. För att dessa effekter ska realiseras är det dock viktigt att barnrättsperspektivet systematiskt beaktas i både utformning och uppföljning av insatserna, så att barn och ungas behov tillgodoses på både kort och lång sikt.

Förvaltning föreslår att tjänsteutlåtandet överlämnas som svar på remissen.

Jonas Lauri	Hanna Jakhammer
Stadsdelsdirektör	Avdelningschef
Skarpnäcks stadsdelsförvaltning	Skarpnäcks stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Framställan - Styrning av insatser utan behovsprövning under omställning enligt ny socialtjänstlag
2. Tjänsteutlåtande - Styrning av insatser utan behovsprövning under omställning enligt ny socialtjänstlag
3. Framställan - Styrning av insatser utan behovsprövning under omställning enligt ny socialtjänstlag
4. Tjänsteutlåtande - Styrning av insatser utan behovsprövning under omställning enligt ny socialtjänstlag
5. Följebrev Styrning av insatser utan behovsprövning under omställning enligt ny socialtjänstlag, KS 2025/1355
6. Framställan - Styrning av insatser utan behovsprövning under omställning enligt ny socialtjänstlag
7. Tjänsteutlåtande - Styrning av insatser utan behovsprövning under omställning enligt ny socialtjänstlag

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Jonas Lauri, Stadsdelsdirektör	2025-11-24
Hanna Jakhammer, Avdelningschef	2025-11-24